

VII. CETATEA SERGIDAVA.

(Urmare din Nr. a. tr. 42.)

D'in josu de Hatiegu, unde se impreuna ap'a „Mare“ cu ap'a Hatiegului in cotulu siesului mai redicatu, ce domnesce alviile acestoru ape impreunante, suntu urmele unei cetati vechi, loculu se numesce acum „Pe Grindanu.“ Urmele muriloru in lungu suntu de 120° in latu de 80° si din leontu de muri se vedu derimaturile mai redicate in 5 locuri, care au forma patrata obluuga, iara de catra resaritu dreptu la midiloculu intinderei muriloru, in departare de la ei in afara de 6° dreptu pe culmea pogorului spre alvia apei Hatiegului, stau urmele unui turnu rotundu in diametru ca de 4°; iara de la aceasta cetate spre amiadi preste ap'a „Mare“ in capulu satului S. Mariei din josu este locu de semenatura numitu „Seredei,“ aici anca sunt urme de o cladire, carea, dupa a mea opiniune, au fostu in dreptulu podului ce duce la cetate si au impreunatu pe aceasta cu drumulu lui Traianu.

La impreunarea apelor prenumite, de catra m. n. se redica o stenca semiovala ca de 150° de inalta si tare pedisia; pe culmea acesteia este unu turnu de vigilia incungiuratu cu vally afundu, carele si acum este de 6° latu, si de 3° adencu; turnulu é unu „octogonu“ regulare, din leontu la unu paréte de 1° de latu si parietele de catra m. n. cu done rupturi de aripi langa elu, si acum sta in susu inaltiatu de 6°, si grosu de 1¹/₂° — iara afara de turnu de catra r. se vedu urmele altoru cladiri cu acestu turnu impreunate.

Din acesta turnu sau vediutu tote cetatile si turnurile de pe tier'a Hatiegului, afara de done, celu de la Rechitosa si celu de la Crivadia, asisderea sau vediutu totu siesulu Streiului si cetatea Devei.

Acumu vine intrebarea, ca ce cetate au fostu aceasta de pe siesulu Hatiegului, a caria turnu de padia era acesta. — Decumva numirea locului la impreunarea apelor presemnate cu Streiulu, disa — „Orlea“, é mai veche in limba poporului Hatiegului, de catu cuventulu magiaru „Ór-alja“ — atunci cetatea acésta va fi intemeieta de „Oroles“ Ducele Getiloru, mai inainte de Chr. cu 180 ani, carele in campania Romaniloru asupra lui Philipu si Perseu, celoru mai de pre urma Regi Macedoniei, cu nefericitu successu au fostu amiculu Romaniloru, caria apoi sau Decebalu cu architectii si murarii Romani in acelu piscu iau claditu acelu turnu de padia, cu atata maiestria, séu Traianu iau redicatu deodata cu cladirea drumului ce tréce pe la polele acestui turnu de in Tiara Hatiegului pe Streiu in josu.

Apoi daca vomu asculta pe Dio Cass. in Trai. C. 14 carele dice cumca Decebalu, perdendu Sarmizegetusa, sau trasu in a doua cetate capitale langa Streiu — pe carea vediundu ca nu o pôte apara o au aprinsu, dupa ce thesaurele sale leau asediatu suptu apa Stréiu nu de parte de cetate:

Si daca vomu da crediamentu istorisirii lui Volf de Bethlen si a altoru scriitori Sec. al 16. cumca sub Isabella Regina sau aflatu in apa Stréiului in dreptulu S. Mariei, unde pogora doue custuri ale muntelui acoperite cu paduri spre apa, o multime mare de auri, pe carii Thesaurariulu Tierii Martinusie i au detienutu si din tr'ensii au trimisu daru Imperatului Ferdinand I. 100 de auri;

Atuncea urmele acestei cetate voru fi a doua Regia a lui Decebalu, fiindca pana astadi au ramasu in memoria omeniloru acelu cuventu cumca in loculu unde Stréiulu, din josu de satulu „Ciopea“ se impartiesce in doue ramuri, si ramulu

celu de catra S. Marie face o cotitura spre apus, din carea apoi decurge ramulu apei spre resaritu si iarasi se impreuna cu celalaltu —, care locu e departe de la aceasta cetate ruinata numai de 1 ora pedestru; — acolo la aceea cotitura se spune ca au pravalitu apa, viindu mare, unu lemnu batranu si subu densulu saú aflatu o boltitura, in carea, spargundu au aflatu comorile lui Decebalu. — Jara altii dicu, ca apa ar fi spartu si bolta si au rapitu cu sine din banii comorei, pe carii unii iau aflatu nisce pescari atunci, pe altii iau aflatu dupa aceea. — Totu in dreptulu loculu aceluia, in anii trecuti, rumpendu apa in radiuru sau desvalitu — o pétra mare de marmore de 1° de lunga, si de 1/2° de lata, pe carea in midilocu nu e nici o scrisóre, inse de a drepta cum privesci la ea are pe Hercule cu Cerbérulu celu cu trii capete legatu langa sine de a stenga sa si sta acoperitu pe capu cu péle de leu redimatu in batiu; iara de a stenga é Joe cu fulgeru in mana stenga, si are langa sine Volturulu — tóte semiprotuberanter scobite, aceasta pétra se pastreadia acumu in curia familiei Kendefiane in Orlea, S. Maria.

Pentru ce aceasta pétra sau asediatu aci, si de cine? De Romani au de Daci, nu tae incumetu a determina; batarca Dieii 'su ai Romaniloru, fara semi fie ertatu a dice: Póte dóra Decebalu cu robii de la Romani, cei detiné aci de indemana, au sapatu mai multe gropi nu de parte una de alta in alvia Streiului, si in fiecare au pusu deosebite pretióse — apoi le au acoperitu si au lasatu apa pe éle; inse dupa ce au taietu pe robii ce au lu. cratu acolo, ca se nu scie nime de aceasta, afara de Bicilis omulu lui celu mai creditiosu acesta dupa mórtea Dnului seu, ca se intre in gratia Imperatului Traianu, au descoperitu numai o grópa de acélea, in memoria caria aici in locu au pusu Traianu aceasta pétra fara inserisu a Ddieiloru tarii Romane pe carii Traianu cu osebire iau onoratu pentru invingerile sale — iara in cetatea Sarmizegetusa au redicatu petra monumentale ce sau aflatu la Gradisce, cu inserisulu:

IOVI INVENTORI
DITI PATRI TERRAE MATRI
DETECTIS DACIAE THESAVRIS
DIVVS NERVA TRAIANUS
CAES. AVG.
VOTVM SOLVIT.

Alte ce se afla la Gruterus l. c. XXIII. 3.
IOVI STATORI HERCVLI VICTORI. M. VLP.
NERVA TRAIANUS. CAESAR. VICTO DECE.
BALO DOMITA DACIA VOTVM. SOLVIT.
ASPICE. ROMVLE. PATER. GAUDETE QVI-
RITES. VESTRA. ISTA. EST. GLORIA

documenteadia cumca Traianu pe Hercule cu osebire iau onoratu, si familia lui „Ulpia“ iau avutu pe Hercule ca pe unu Ddieu scutitoriu si tiitoriu, deunde si pe banii din anulu alu 5-lea al consulatulu lui Traianu si pe alte monumente se lege „HERCVLI CONSERVATORI.“

Vedi cartea lui Dr. Heinrich Francke Edit. 2 pag. 168 si 169.

De aci ar urma se diceamu cumca la a. 1543 prin incurgerea apei sau spartu alta comora, de acelea ale lui Decebalu in carea au fostu mai cu sama bani de auru de ai lui Lysimachu pe carii era scrisu ΚΟΕΩΝ — si alte scule scumpe, de nu cumva lapadandu consumantia Istoriciloru contimpurani vomu dice aceasta vre a metechna pré acuta a calugarulu Martinusiu.

Iara ce nume si mutari au avutu aceasta cetate ne póte ajuta numele loculu, ce cauta spre cetate pana adi numitu „Seredei“ spre carele vine drumulu ce se desparte din drumulu lui Traianu si pogora pe costa in josu in alvia periculului Sibisicului, si de acolo trage catra „Seredei“ inse mai multu ne inviadia petra monumentale aflata aici la S. Maria pe carea o produce Zamosius p. 13 si Seivert N. 73 carea suna asia.

AVLVS. CRISPVS. E.
TRIB. VOLT. PRAEF.
LEG. XIII. GEM. PON
TEM. BELLORVM. IN
IVRIA. ET AMNIS VI
OLENTIA. DIRVPTVM.
POPVLO. PLEBIQ.
SERGIDAVENSI
RESTITVIT.

din carea appare, ca numele cetatii au fostu „Sergidava“ — si locuitorii ei au fostu de rangu mai de josu ca acei din Sarmizegetusa.

In satulu „Orlea S. Maria la Biserica Rom. au fostu o pétra monumentala de marmore, pe carea inse frenta in mai multe fruste o au aplicatu batranii subu talpa casei unde locuésce parochulu si acum

numai de pe doue frenturi combinate se potu lege literale . . . MORI . . . ; pôte se fie aceea ce o descrie Seivert Nr. 218.

(Va urma.)

Din Foile de Oliva.

RELEGEA CRESTINA SI LUPȚA SEU RESBELULU.

Relegea noastră nu suferă luptă, dicéu primarii chrestini, cari mai voiosi se ducéu la locul uciderii, decatu sa prinda arme. Una dintra asuprelele paganilor în contra chrestinilor era, pentru ca nu voieau sa se lupte, dreptificanduse cu aceea ca legea lor nu lasa luptă. Luptă ne face a nutri ura asupra celor, pe cari chrestianismul ne manda ai iubi.*) Ce ar fi de asteptatu, candu ôrecine în séra de luptă ar' îndemna pe militarii ostasimeii, ca sa iubésca pe contrarii lor, si sa pasca în inima lor simtieminte de bunavointia catra aceia, pe cari voru sai stricide? Au n'ar produce una ca acésta cea mai amarita batere de joc? Au n'ar raspunde li: acestea cuvinte sunt bune pentru beserica, éra nu pentru locul de luptă. — Au ducele armatei nu lar' prinde si inchide pe unulu ca acela care în trasta forma ar predica militarilor vendictoria? Unde se comanda la militari în legile de luptă estinsa, adunca si nemarginita charetate a noului testamentu? Au nu li se demanda a ucide, si a lua resbunare în contra nemicilor? Ce sufletu bate în peptulu celor, cari se luptă pentru bani? Au sufletulu charitatei si al împaciuirii? Au pôte avé locu întru adevéru charetatea în inimă celui, carele se întôrce dela locul de luptă plaudendu de omorea nemicilor sei? — Pasati la armata, si luati aminte rogatiunile ce se facu acolo apoi spunetimi a carui spiritulu e fetulu carele se roga, ca plumbulu lui sa nu smintésca viftina, tunetulu tormentului sa fie spre prada mililor, éra marea locul de momentu pentru multime? Sunt aceste simtiemintele chrestianismului? Au charetatea lui Dieu, varsata de spiritulu santu în inimile ômenilor, potese combina cu asemine fapte? —

*) Iubire dela lubere de unde Lubentina conumele lui Venus.

Caderea imperatirei romane Către rielorîa sententia. „Celu ce apuca arma de arma va peri“ se vede inscrista cu litere de sange pe rotundulu pamentului, pe mare, pe palaturile imperatorilor, si colibele tierêniloru, pe casele de dreptate ale popôrelor, cumu si pe besericele lor. Imperiulu romanu gelniculu momentu a' tatoru centene de staturi a fostu urditu spre a adevéri mai luminatu de catu tôte alte natiuni mai vechi, ca legea violentiei continea în sine puterea de a se amistu pe sine. Potentiunea acestui imperiu întrunu periodu mai de optu secluri de ani. crescú ne'ntreuptu pana se facú dintro cetate unu imperiu potente ce îmbraciosia în sine cele mai alése tieri din Africa, Europa, si Asia; legeaî inse remase totu de una legea violentiei, a silei. Resunetulu de luptă strabatú pana la silbele cele mai adunce, si mai umbrose; de unde Gothii, Vandalii, si unii destepatati de sunetulu cimpoaielor accusera la serbarea de triumfe. Incurgerile lor inse fura înfiorate si aseminau pariului de munte, ce se repéde cu violentia, si derima gradinele si seminaturrele, înéca casele tieraniloru, si pradescé pastorii si turmele. Muntii alpici si Pyrenei faceu ingreditura infirma de aperatu în contra barbariloru din tierile geróse, carii descindundu intra cantee de luptă depe culmele muntiloru si inundandu desfataórele campie ale Italiei si Greciei, facura pe romani sa marturisésca în spaimentarea lor, cumca dreptulu possiderei lor de a tatea tieri, ce se intendeu de la resaritu pona la apusulu sórelui, numai în puterea armelor fu redimatu. Cine sa fie în stare a descriere, chiara dupa natura tôte evenimentele luptelor celor desperate? Acestu imperiu, edificiulu celu mai colosalu din tóta lumea cea vechie, în fapta nemica alta de catu templulu luptariloru neincetate, disparu suptu spada, si aprindietorea arma a barbariloru. Faimósele colonne înaltiate pe tiermii Oceanului atlanticu, si pe ai riului Eufratu, se nimicira. Acoperimentulu, ce se iutinsése peste centene de natiuni, murii cei giganticii, cari cuprindéu în sine o parte însemnata a lumii se sparsera, si se surpara. — Chiaru si însulu altaru alu Zeului luptelor, cetatea cea multu laudata ce se dicea pe sine nemuritoare, dearsa pradata si sujugata. Din totu edificiulu cestu marietiu si maiestaticu nu remase nemica în Europa apuséna decatu o multime ruine chaotice, si ici cole cate o columna. Singura inscriptiune, ce a remasu cru-

tiata de invingatori de pe monumintele imperatiei cei mai faimosi si mai potintie dintre tóte imparetiile vechi, este profetia in modulu celu mai cutrieratoriu implinita. „Celu ce apuca arma de arma va peri“ (seu. „Fora arma sclavu vei fi.“)

DIN SAPATURELE DELA CUMEA.

Nece o cetate a Italiei nu trage asia tare luarea a mente a archeologiloru asupra sa, ca Cumea resiedenti'a artiloru si scientieloru pelasgice, tirhenice si finice, dupa straplantarea loru de in recaritu, la malurile marei mediteranie.

De intre tóte sapaturele, cate s'au facutu la numita cetate, mai de insemnatu suntu doue schelete de omeni, ce s'au aflatu intru o gropa, cu capetele de cera. Asupra acestor'a se nascú intrebaria, pentru ce s'au ingropatu aceste doue trupuri cu capete de cera? Neaflanduse nece o remasitia de osale capeceinei.

Professorii Fiorelli, Minorvini, si Quaranta desbatendu acésta cestiune au aflatu cumca opiniunea lui Fiorelli are cea mai mare valore, — adeca :

In aceeași gropa s'a aflatu si unu banu de al lui Diodoleianu. Acésta templare facú pre Fiorelli se presupuna, cumca cele doue schelete aru fi trupurile unoru marturi de in Sec. III, si cumca capetele de cera li s'au pusu dupa decapitarea loru, pre in corelegiunarii aceloru viptime.

Este sciutu cumca legile romane, mai antaiu nu concedeau ingroparea criminaliloru. Dupa aceea a urmatu una ordenatiune, pre in carea numai capulu criminalelui se cerea, precumu se templa si cu Ioane Baptizatoriulu. La acésta templare amiciei, cumnatiu ucisului i faceau prototipulu capulu de in cera, si acatindulu de trupu lu ingropau la olalta.

S. M-i.

RESPIRATORIULU LUI IEFFREY.

Un'a de intre cele mai momentose inventiuni ale tempului presente e respiratoriulu, carele costa de intru o grathia de drotu, ce se lega de in aintea gurei si a nasului si impiedeca intrarea aerului uscatu, rece si pulberosu. Recel'a, mai alesu recel'a seaca in plamani si pulberea suntu ambe cele mai stricatose plumaniloru bolnave, seu spre cataru si tusa disbonibili; pentru ca ambe aceste

grabescu bol'a de plamani, si aducu offica. De in care cauza medicii pre cei ce patemescu de plamani i inderepta, ca se iesa de in cetati, si de in tienaturile reci, afara la tiera, si in climate mai calduróse. — Respiratoriulu suplesce de in parte aceste doua midiloce vendecatiose. Compusetiunea respiratoriului e simpla. pentru ca elu costa numai de intr'o grathia simpla de drotu si de in mai multe lespedioru de argentu finu seu pulbere de auru. preste olalta asiediate, si obduse cu o materia suptire de metasa. Aerulu caldu si umedu ce iese de in plamani formeza in giurulu acestui aparatu o atmosfera umeda si calda, pre in carea aerulu celu rece si secu de in afara, ce intra in plamani asemenea se umediesce, si se incaldiesce; éra prin materia de metasa intrandu se curatia de partile pulberose: si asia pre in midilocirea acestui aparatu, numai aeru curatu, umedu si caldu intra in plamani.

Ca se respire asemenea aeru, au necesitate aceli omeni, carii su cercelati si infestati adeseori. de tusa, ragusire, apasare, impunsature in pieptu carii patimescu de resuflare grea. de nedusiela, si mai vertosu, carii tusindu scuipescu sange. Asemenea patemasi, deca nu au módru de a se cura radicalu in aeru liberu, si curatu, nu debuescu nece odata a se lipsi de acestu respiratoriu, nece a esi fora de densulu in aeru rece, aspru si pulberosu, fora de periclitarea sanetatei.

Respiratoriulu e unu midilocu neaperatu necesariu pentru acei patemitori de plamani, carii nu se potu stramuta pre tempu mai indelungatu intr'o clima mai caldurosa, seu pentru aceia, carii nu potu petrece totdeuna intr'o casa in carea strabatu radiele sorelui, unde aerulu diua, noptea e intruna caldu si curatu. Ca respiratoriulu se pota respunde mai bene scopului, debue portatu de catra cei ce patemescu de pieptu, — ale caroru plamani nu-su inca de totu stricate. — de a porurea diua, noptea, la lucru, in petreceri, ver'a iern'a totu de una, candu aerulu de respiratu va fi rece si necuratu. Dupa o indebuentiare a lui mai indelungata se potu redica tote durerile de pieptu. si viatia se pote prelungi. Si tiendu ca cea mai mare parte a omeniloru morbosu mai vertosu a celoru literati, — patemesce si more de bola de plamani, asia ar debui ca respiratoriulu se fia de catra toti medicii si laicii mai pre susu pretinutu de catu untur'a de ficati (Rebertson) carea numai ca un-sura opereza.

D. Bandagist Ioh. Reichel in Lipsia, a caruia nesuentia de a pururea e, ca inventiunile, cari cadu in sfer'a mediurilor vendecatiose, se le perfetiuneze, si se inlesnesca pentru tote clasile poporatiunei castigarea instrumentelor sanitarie, fericitorie de familie intregi, — prestéza aste respiratoria, dupa diversitatea temperaturii, si intr'o forma esteriore mai multu au mai pucinu elegante, dupa placere, — cu 3½, 6, 8, 10 si 12 Thiri.

S. M.

UNU CERCULARU EPISCOPESCU.

Amatorilor in Christosu Frati, si Fii! Din foile diurnalului national „Gazeta de Transilvania“ va fi cunoscutu Fratieloru Vóstre, ca onorat'a redactiune a meritulu diurnalu si a inconosciintiatu laudavera vointia de a oferi jumetaté dia venitulú foieloru redegate de sine spre aredicarea unei scóle de agricultura, pentru natiunea nóstra, crediendu, ca acésta marimimosa oblatiune nu va gresi, de a stérni cele mai sincere sintiemente de bucuria in reptulu fiecarui binesintóriu despre inaintarea culturi nationale, si pentru aceea se va nasui fiecárele cu puteri incordate de a contribui spre scopu asia santu, si de mai mare folosintia. Ve lassamu Fratieloru vóstre tuturor — ca recugetandu nu numai marele folosu, ce va se resultedie din nescari intreprinderi ca acestea peste totu poporulu romanu, punenduse una base asia solida pentru cultura agraria — ce estefundamentulu fericitati materiale, fora si luminaresi comune, ce va se se respendedie prin foile publice, si pe viitoriu peste intregulu publicu romanu. — Se prenumerati si Fratieloru Vóstre — putendu fi — fiecárele pentru sine, era de nu, cate doi la olalta pe diurnalulu nationale „Gazeta de Transilvania“, fora de aceea pentru facare comuna besericesca sa se prenumere cate pe unu essemplariu din meritele foii, si aceea sa se infintiedie cu inceputulu anulu 1854 si de acólé incolo pe totu viitorulu, intielegunduse de sine, ca si pe mai multe esemplare inca se potu prenumera, numai se nu fie cu ingreunarea venituriloru besericesci, mai alesu ghesinduse acele aitre camu subtiri. — V. A. Diaconiloru se lasa

strinsu de a inconosciintia numele si numerulu prenumerantiloru din Districtulu ordinatu. — Datu in Urbea-mare 30 Decembre 1853. Binevointe: Vasiliu Erpu.

КОНГРЕСЕЛЕ ШТИИДИФИЧЕ.

Вреи съ штии, ленторизме, че сънт конгреселе с. адвъриле штиицифиче, ши че фолосекъ? Саи дндерентъ къ минтеа спациалъ де кътева мii де ани. Имаициди фамилие респондите не къмпъри, ши прин пьдъри. Вei зиче, къ мерцетъ пре апропе де Adams, съ айви пьцилъ рьвдаре. Ънъ omъ де пре ачеле тимъри вътръне фаче о дескоперире прин касъ, о прин истрера минцеи сале, п. е. аолъ арагрълъ, ши кьдетъ съ таие пьмьотълъ къ елъ. Чи не ва лъа фолосекъ? Вei зиче къ аолъторизлъ, та аолъторизлъ ишмай синъръ, ши елъ дикъ ишмай днмикъдъ пордизне. Дичетъ, дичетъ чеi оmini респондици се дивечинезъ. Аолъторизлъ арагрълви е нечиоъ къ аолъторизлъ сачеи, ши о сьтъ де фамилие, каре авеав аша зикъндъ о сьтъ де ивечъни диверсе зна кьте зна ла вртъ ва аве фиекаре о сьтъ. Ма вei зиче къ ачесте сънт лавделе социетъдii нъ а ле конгреселоръ штиицифиче, та че сънт конгреселе штиицифиче дакъ нъ сънт о позъ апликьчиене а идееи социали? П. е. зъх ромънъ иравъ дн Бьксрешти дши вате канълъ кьт с'ар истрé ивче темей ськьръ ла едъкьчиене попорълви дикъ че се ва кьръди дера де стреини, алдоиле дн Сьвиниъ фаче планъ кьт с'ар истрé итродъче, лъди, ши перфенчизна индъстрия ла ромънии дн Ардеалъ, алъ треиле де ла Блажъ таръ фаче планъ пертръ зъх истритътъ, моделъ де арикулъгьръ, алъ патръле де съ Кодръ кьдетъ диче тинъ ар истрé конгривки ши весерека ла кьлтъра лимбей, алъ чинчеле ла Арадъ: Дн че формъ амъ ажъице ка съ авемъ ачечани ортографъи къ лигере тоди ромънии. Дакъ поръ ретънне вървадii ачештиа тотъ не ла каселе доръ, идееле доръ воръ тръи ши се воръ дигрона димпрезъи къ еи, алторъ оменî издизъ фолосекъ воръ адъче та дакъ се воръ аола димпрезъи, атъчи атъла фаче ка ши кьндъ ай шьлатицика минтеа ши идееле зъвиза, къ минтеа ши къ идееле челораланди. Дивьдатълъ дн Бьксрешти ва кьпошме идееле челъи дн Сьвиниъ, Блаж, де съ Кодръ ши Арадъ ши виче верса. Анои фийндъ вървадii ачештиа димпрезъи, се воръ истрé ажъта, дн дрифта, ши ши воръ истрé ши контразиче къ фо-

лосъ, еаръ de vorъ оі деспърдиді, ши ва ствдіа фікаре сінгъръ дн стапда са, атънчнъ се ва нвте фаче ннмака днн тоте ачесте, къ отълъ маі ннчн одатъ нъ vede скъдеріле нценнлзві пропріс, ши а ле нвсечнзней сале. Акъм нвпе ка дн локъ de чнчн съ фнъ чнчнзечн адънаці ла знх конгресъ, нъ vezi че ннзнатъ сзтъ de idee нн кзнонштннде с'ар наште de ачі? Ма поте vei знче, къ пентръ ачееа с'а афлатъ тннарнзлъ, ши се тннърескъ кърднле ка съ се днделегъ чеі днвднці; ма годн потъ снзне днн сперннцъ лннгъ, къ кърднле челе тннърнте нвмаі не жзметате не снзнх лъкръріле, ши de тълте орн ннле снзнх рълъ. Аноі тълте обсервчнзні, каре алтнннтре сннт преціоусе, нъ се тннърескъ пентръ къ се паръ а оі лъкрърі търънте, ши трекъторнє. Аноі тннърнглъ кърднлоръ конскъ, кзнпъратълз лоръ днкъ конскъ, ши а ле лъдн претътннде, ши але аве претътннде маі къ е кз пентннцъ. Аноі ла зрнтъ тннарнзлъ маі аре ши гревътнці de стнлъ, ши алте днвкръктърн de тотъ сортеа, каре ворва нъ ле аре; н'аі вългатъ de самъ къ маі ннчн знх скнпторнз нъ скрнє аша кзн ворвеште, фнкаре се адоперъ а скрнє кзн потъ маі пре сзсх, че зрнезъ d'ачі? Ачееа къ чеі de не жосъ нъ лъ днделегъ. Аноі дакт'н контразнчн кзнва дн тннарнз, аста тотъдезна е знх лъкръ odіосъ, зрчосъ, днн каре de тълте орн се вакъ черте не'ннчкате; дннконтръ ворва маі пре зпоръ се ретраде декътъ скрнсореа, сзс се стълпъръ кз дълчеддъ кътътърєі, сзс фнндъ днпревнлъ ла о петречере, znde ннннле се моіъ ши се факъ маі днпгъднторнє. Веzi дар карнсіме ленторнз къ н'аі къвнтъ ннчн о дагъ съ ворвештн рълъ de конгреселе штнннднфнче. Дактъ къцедн кътъ de зрчосе сннт ствдіеле солнгарнє, ши кзн ле дндълченнте днсодрнєа фръдескъ!

Поте 'нн vei маі знче ла зрнтъ, къ че фолосъ адъкъ конгреселе ачесте сьрачнлоръ, ши нвзлнвлзлн ка съ ле дорескъ тоці, ши съ се вкзре de еле ка de серьторнз знві сечерннх тннносъ? Ръсннндъ, къ конгреселе штнннднфнче ажтъ штнннделе, ши штнннделе ажтъ арціле, менштернле, агрнсатъра ш. а. аша кътъ лъ зрнтъ аш нвте знче къ конгреселе штнннднфнче дннлз сакълъ de грълъ, ши шестарнзлъ de ланте фъкъндъ агрн нн рълъріле маі фекндъ кз нрнглъзнвєа ши кз алте ннжлоче, ши днвлъзнндъ аспрнвєа клнмеі, пентркъ ачееа се штн, къ нвтънтълъ къ атътъ е маі фекндъ, ши клнма къ атътъ маі дълче, къ кътъ штн отълъ съ се фолосескъ маі внє кз ннвентеле челе позе, ши къ кътъ днвдъ маі внє а се серві къ че е

вннъ, ши а репара рълъ. Ма съ лъсътъ консндерьчнзнле ачесте, ши съ обсервчнъ, къте обнєпте de таре днсемпътате аз траптатъ дн конгресе вьрвднці начнзнлоръ лъмннате; траптатъз деспре торнві, деспре стрнкъчнзнєа аерълзві, ши кзнс'аръ нвте ordina маі внє оспнталнле, дн каре се дъ локъ тьтъроръ сьрачнлоръ пентннчонн; траптат'аз кзн с'аръ нвте нкораціа оменн ла кълтъ ра арднлоръ, ла нндустрнъ, ши комерцъ, кз че ннжлоче с'аръ нвте реднка сколе пентръ шнннде, кзн с'аръ нвте днвдъца нпорълъ дн челе маі екзртъ тнннъ ка съ штнъ леде ши скрнє, ши съ азвъ кзнонштннделе, челе че сннт печесарнє фнкърнї економъ лъмннатъ; трактат'аз деспре опореа ши респентълъ кз каре сннт detорн Domnн, ши авнтъторнї de ла четъдн, авнтъторнлоръ de ла царъ. ши опърарнлоръ, ка съ нъ се цнлъ маі взнн зннї de кътъ алдн пентръ днверснтатеа конднчнєнє, ши съ нъ ши маі натъ жокъ зннї de алдн кзн фъчєаъ маі de тълте, ма съ кзноскъ къ нъ потъ трнї зннї фъръ de алдн, ши съ се днведе а се стнма. нн а съ атаре ка фрадн. — Тотъ дн конгреселе штнннднфнче аз траптатъ ши деспре модълъ кзн с'аръ нвте реordina стьблнмннтеле de внєфнчнндъ, кзн с'аръ нвте реднка претътннде кассе de кръдатъ, соднєгъдн de ажторнз днпрнштатъ, соднєгъдн de операрн, локърн de скъпаре пентръ прнчн, ши алте ннстнтъте de ачесте, дннтре каре знеле сннт днфннцатє ши дн цера постръ, ши аръ devе съ се днфннндезе ши маі тълте.

Веzi, ленторнєле, къте лъкрърі с'аз траптатъ дн конгреселе штнннднфнче, ши ю ннчн не жзтътатє нъ ле ашъ нвтъратъ къте се маі нотъ трапта; ма ннчн къ ера печесарнз а нвтъра маі тълте, пентркъ веркаре обнєнтъ днн ачесте сннгъръ днкъ демъстръ фолосълъ. ши кнаръ печесетатеа атъроръ конгресе, лале нвмаі нъ рнндъ, ши кзнетъ, дактъ аі рєгазъ, оре н'аръ мернта днтръ аdevъръ ка съ съ окъне къ еле вьрвднці пострнї чеі маі лъмннадн? Ю аша кредъ къ фортє аръ мернта; знтъте нвмаі ла тълднвєа ортографнєлоръ постре кз лнтере, ши нн снзне, оре н'ар оі тнннълъ съ е нннъ одатъ днн днвкръктъра аста вавнлоннкъ ши съ ашезътъ о ортографнє котънъ, каре de нн н'ар оі de окандатъ кнаръ дънъ гъра фнкървнєа челе нзцннъ с'ар апроннєа, ши ар оі нортъ пентръ тоці; ма токма нн дакт'дн маі плаче а ста лънгъ ортографнєа нърннтєлзві Кнрнлъ. кзн се знче, днкъ ддн кзтъ съ дорештн атаре конгресъ, ка съдн десфъшърн вьпреле зчнзн. ши

съ веzi кѣт с'ар маi пѣтѣ съсцине ачасть орго-
графіе дн контра вотърлорѣ цепенеръчизнеi повисиме,
каре пѣтаi вре съ шгіе де еа, ш. а. е. и.

ПАТРУ РЕГУЛЕ

IN KONTRA TEMEREI DE MOARTE.

Ничи зн феліа де темере нѣ фаче не от маi
непорочит де кѣт чеа де моарте. Не темет де
ачеа де каре нѣ нѣтем скѣпа, ші каре поате съ
не съириндѣ дн фіе каре момент; нѣ не въкърѣтѣ,
декѣтѣ гретѣрѣндѣ, асѣ темере, де а перде вѣаца, не
фаче съ о ші пердем дн адевѣр. Паре ори ведемѣ не
ачел че трѣште дн о некомпенитѣ темере де моарте,
ажвнѣнд ла о вѣрстѣ де вътрѣнеце адѣнчи.

„Извеште вѣаца фѣрѣ съ те темі де моарте“
есте о максимѣ, ші зрѣнд еi, ноци вѣдѣи ші дн-
делзг тимп. Ачеi че нѣ пог съ се вѣндече де
темереа де моарте, четеаскѣ дар аиче кѣтева
регѣле моарте сѣмиле, че нѣ сънг скоасе дн спе-
кѣладіле знеi метафизиче кѣртенитоаре, чи, каре
адевѣр се басѣзѣ не есперіенциѣ.

1. Тревѣе съ те фаміліарісеѣи кѣ идея мордеi.

О таре спитѣтѣ плінеск ачеi че кѣзѣт пресер-
вативе дн контра темереi де моарте, дн днденѣр-
тата идея а знеi катастрофе де каре нѣникѣ нѣ не
поате кѣзда. Асѣ идея, че чінева креде кѣ аз
днденѣртат'о, не тог дезна се днгоарнѣ ізте дн
шнзѣтѣ кѣнд чінева гндеште маi нѣднн ла дѣнса,
ва днкѣ пѣн? ші дн тезѣл пѣтѣрлор ші аа пѣ-
пѣсѣреi, еар атѣичеа, ловіѣра че о дѣ есте кѣт-
плітѣ. Днн контрѣ, кѣнд чінева се фаміліарісеѣзѣ
кѣ дѣнса, атѣнчи тогѣ че еа днфѣдошѣзѣ
де днспншѣнторіа, пере; ші дн фіне, ажвнѣче чі-
нева ла ачеа ка съ нѣ маi сѣмдеаскѣ нѣчї о емо-
діе. Оксервезе-се солдатѣл, шарінаріа, лѣкрѣ-
торіа ла шіне, ші съ ші се снѣе дн каре класѣ
се пог гѣсї оатені маi ферічнці ші маi воіопн?
ші пентрѣ че аста оаре? пентрѣ кѣ, тог възнд
моартеа снѣнзѣратѣ де-асѣра канѣлѣи лор, іі с'аз
дѣвѣдат а о деспрѣдѣи. Нѣтаi ачела сънгѣр ѣі
лівер, кареле нѣ се темѣ де моарте; не дѣнса
нѣшнѣкѣ дн лѣте нѣ поате съл кѣтѣнѣзе, нѣчї съл
факѣ непорочит; ініта са ѣ плнѣ де ачел кѣраѣѣ
стагорнѣк, че комѣнѣкѣ маi пѣлѣтѣ енерѣіе днсѣшн
нѣтереi вѣдѣитоаре ші кареле прнн ачеаста ажвнѣче
а фї зн шіжлок снѣр де а днденѣрта моартеа.

Асѣ практиѣкѣ маi аре днкѣ ші ачел аван-
таѣѣ, кѣ еа днѣтреште не от дн каріера вѣртѣ-
деi ші а дндѣрѣреi. Кѣнд ла вре зн кас кѣ дн-
тѣшпларе вреа съ штіе, деакѣ зн лѣкрѣ ѣі дрепт
саѣ пѣдрепт ші атѣичеа ел дншї фаче снѣгѣр дн-
тревареа. „Кѣт аi лѣкрѣ тѣ акѣта деакѣ дн мо-
ментѣл ачеста теаi гѣсї дн оара чеа де не зрѣтѣ,
ори чел нѣднн кѣт аi дорї с'а фї лѣкрат.“ Деакѣ
реснѣмдї дн контра кѣзва зрѣ саѣ пнзѣтѣ, деакѣ
те дншнѣче дорнѣца де а'днн реѣвѣна вре зн афронѣт
гндеште нѣтаi де кѣт ла оара чеа де не зрѣтѣ,
ла пѣоеле реладіи че вор есіста пентрѣ поi дн
челалѣтѣ вѣацѣ, ші фї снѣгѣр, кѣ ори че идея реа
ші ресѣвѣнѣтоаре дн' се ва стѣнѣче не лок. Мотн-
вѣл ачестеіа нѣї алѣтѣ, декѣтѣ кѣ скнѣмѣнд ші тѣ-
рндн локѣлѣл счелені, пердем днн ведепе мнчїле кѣл-
кѣле де інтерес каре маi тог де-а-зна не детер-
мннеазѣ, тоате лѣкрѣрїле атѣичеа ші се араѣтѣ съѣ
адевѣрата лор фортѣ, ілѣсїеа пере, ші нѣ не
рѣтѣне де кѣт реалїтатеа.

2. Идея шарілор сѣфернціи ла моарте, нѣї де кѣт.
зн прежѣдеѣѣ.

Мѣлте персоане се темѣ маi нѣднн де моарте.
де кѣт де ачеа че лор іі се паре, кѣ ар тревѣи
съ се пентреакѣ дн поi ла ачел момент днлѣтѣ
еле дншї фак о идея кѣ тогѣл есѣра-ордннарѣ де челе
днн зрѣтѣ оаре, ші деспре ачеа че се пентрече
кѣнд сѣлѣтѣл се десѣрѣдеште де трѣн. Днсѣ,
тоате ачеле сънг кѣ тогѣл днсїте де фондментѣл.
Отѣл нѣ поате се ілѣѣ нѣчї зн сентнментѣ де
моарте; кѣчї, а тѣрї, ва съ зїкѣ а перде нѣгереа
вѣдѣитоаре, каре пѣанѣрат тревѣе съ фїе шнжло-
кѣл прнн каре сѣфлѣгѣл снѣте не трѣн. Аша дар
кѣ кѣт вом перде нѣтереа поастрѣ вѣдѣитоаре,
кѣ атѣта пердем факѣлгатеа де а снѣдн ші комнтіица
ші поi кѣ нѣтем перде вѣаца, фѣрѣ ка, тог днѣрѣн
тнпн, ва кіар ші дншнѣче, съ нѣ фї пердѣт сентн-
ментѣл фннѣдѣреi, кареле чере о маi таре делїка-
тедѣ дн органе. Ачеаста не аз арѣтат'о кіар ші
есперіенціа, кѣчї, тодї ачеi че с'аз кѣрѣзѣт де
мордн ші с'аз режнѣтѣрнат ла вѣацѣ, аз аснѣрѣт
кѣ іі нѣ се снѣднѣл тѣрндн, ші кѣ аз ннкат нѣтаi
фѣрѣ кѣшоннтіндѣ.

Комѣлзїіле: агонїіле, ші цетерїле кѣторѣа
персоане тѣрнпте, нѣ тревѣе съ не нѣе дн шарїреi
кѣчї, ачеле сѣтне, ачеле днѣтѣшплѣрї нѣ фак съ
сѣфере де кѣт не спетаторї, еар нѣ ші не тѣрнп-
тѣл, че нѣ реснѣтте нѣшнѣкѣ. Ачеаста ар фї ка ші
кѣт ат воi съ жѣдекѣт деспре снѣднрїле знїі

епилептик, prin kovvaziiile la care este svez
k'nd el n'are nici cea mai mic' k'noştinđ de
pre a ceea ce ne kazesz d'itricare.

(Va zma.)

ЕРЕМІТЪЛЪ ДІН КАРНАЦІ.

Авеа се liniştice k'npia de strigare
Ші m'ndii de resuzetz de t'vz съдетъторъ,
К'nds еакъ позе чете pedestre ші к'ларе
С'apronie de деаръ кз пасз д'ичетішоръ.

Адъкъ еле врвз vine д'еранълѣ че деме
Съз варга д'пильреі de секълі не'пчетатъ,
Скъналворъ de vnz monстръ ч'а zicz. къ нъ се
теме

De - д'итреара Езропъ, не mare ші zkatъ?

De поз се'пчипде черълз кз порі ка de прочель,
Ші аерълз д'ичене а фі с'фокъторъ,
Віаца omeneаскъ, ка ші'птр'о ч'таделъ,
Аштеапъ позе спасте, врзвте ші оторъ

De n'аръ авеа патъра потеря mai деплинъ
Ка вер ч'а статъ д'н лъте d'атъте мii de ani,
Azi гловлз n'аръ фі алта, de кътз нъмай рвнъ,
Д'н каре ларъ префаче крзделіі de т'рані.

Аскъндъсе ръчизнеа а omълі к'взвнъ,
Прін каре се destiпде de т'гръ ші de лез,
Аскъндъсе крештінълз, кз леце'ші d'ипрезнъ,
De оръ че елз д'исвнн ажътъ-ачеста рез.

Сезз чіне ва да самъ de т'ристеле фіинде,
Че fomea ле констринде ші c'renigълз варваръ,
Се черче ретъчте прін m'ndii deшердii скътинде,
К'ндз patria лоръ деме ші с'ффере amаръ?

Ачеста e destiнълз знанеі креатъре,
Д'н секълзлз лътинеі атътъ de префъкътъ,
Ка с'ффелеге 'нтре сіне съ нъ фіъ секъре,
Къ'шн воръ скът'ивіаца, т'варъ не vnz мінътъ?

Doi domnitor: се чеартъ, къчн зивіа'і лінсеште
Д'н тітълзлз челъ mare o кодъ de к'вжнтъ,

Din asta ese-o l'zптъ, че стрікъ ші р'неште
Ла мii ші m'ліоне l'ніштеа пре п'мжнтъ.

Д'еранълз ласт-арагрълз- famіліъ ші касъ,
Пърпнцii n'шн vedz фiiі de локъ, сезз mai m'лцii
ani,

Се папте лінсъ'н деаръ, невоіеле-о аппасъ.
Еар' ostea n'vnde калкъ к'пнтігъ totъ d'vntamі.

Оторълз се лъцеште, ка негъра не мъте,
Д'н дреанта ші д'н стънга фъгъ чеі персекътацii,
De грацii нъ'і ворълз, къчн лъптеле с'взъ крвте.
Ш' ост-аннii п'шкъ, таie кіаръ првчii некълпацii.

Din зрвi д'нфлоріторе, палате grandіосе
Ретълз нъмай р'вие, съ фіъ т'ртърii
De uоппа ші de лъкълз, de т'внi іndъстріосе,
Ma totodatъ d'rente m'cтpъpі центъръ чеі vii.

Че скъртъ цінъ t'ote'н лъте, ші еатъ к'вм
р'неште
Фіинцъ не фіинцъ de zиле ші d'авері!

Д'н сінълз зпвi спіртъ д'н тартаръ се зреште
Discordia, че папте ресъелъ ш' д'ипър'кері.

Me т'ръ, къ n'аз р'vшине, кз т'внi п'тат'е'н с'вде
A t'nde m'лц'шitъ п'рпнтелъі черескъ,
Че vede d'н п'лц'ime, не vedъва к'вм п'лц'е,
Орфанii ші в'т'р'нii прін m'ndii к'вм р'тъческъ!

К'вм потъ ф'царі d' ачестіа кълка не еаръ
verde

К'ндз еі tremiгъ съцете ка ф'лцере d'н порі,
Ав'ндз д'итъ nemіка а ст'инде ші а перде
Пре челъ кз еі d'vnz с'ффлетъ, не ф'радi ші
не с'вpori.

К'ндз т'грълз ші хіена, че n'аре м'нте'н сіне,
Нъ т'рвзръ vіаца ла чеі d'vnz соіз кз ea,
Ат'вчi ф'нгърадi D'омне, че сеатълъ кз t'ine,
Лъкръндъ mai крздъ ка феара, че леце ва авеа?

Д'н скъртъ ese de с'нтъ т'наръ:

КЪЛІНДАРЪЛЪ НОПОРЪЛЪІ РОМЪНЪ

de

Georgis Bariцъ.